

Iedereen telt mee

Koers voor het
nieuwe minimabeleid

Gemeente
Voorschoten

Aanleiding

Bestaanszekerheid en armoede(bestrijding) zijn landelijk en in Voorschoten actuele en belangrijke thema's. Financiële zorgen, bijvoorbeeld over schulden en armoede, brengen allerlei andere problemen met zich mee. Stress, verminderde gezondheid, eenzaamheid, niet mee kunnen doen in de samenleving. Kinderen die opgroeien in armoede hebben minder mogelijkheden om zich te ontwikkelen en te ontplooien. Ook in onze gemeente zijn er inwoners die niet of alleen met heel veel moeite rond kunnen komen. Met alle gevolgen voor hun gezondheid, welzijn en dat van hun kinderen. De gemeente vindt het belangrijk om deze inwoners te ondersteunen zodat zij minder zorgen hebben om noodzakelijke uitgaven en mee kunnen doen in de samenleving.

Met minimaregelingen en bijzondere bijstand ondersteunt de gemeente inwoners met een laag inkomen. Hiermee dragen deze regelingen bij aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid. Dit helpt de inwoners te beschermen tegen armoede en armoede-effecten. De minimaregelingen en bijzondere bijstand zijn beschreven in het minimabeleid. Het huidige minimabeleid is vastgesteld voor de periode 2019-2022. Sindsdien zijn er veel ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op de bestaanszekerheid van inwoners en op de dienstverlening van de gemeente. De samenleving verandert, zo ook de opgaven en taken waar de gemeente voor aan de lat staat. Het beleid zal zich continu moeten aanpassen om mee te kunnen bewegen met de veranderingen, zonder willekeur en wispelturigheid. Het ontwikkelen van beleid is een continu proces en het is niet mogelijk om dit voor vier jaar vast te leggen. In deze brief leest u de voorgestelde richting voor het nieuwe minimabeleid. De intentie is om deze richting budgettair neutraal voor te stellen.

Op 27 juni 2023 is de raad met de raadsbrief Ontwikkeling nieuw minimabeleid (042) geïnformeerd over het proces van het te herziene minimabeleid. Vervolgens is het bestaande beleid geëvalueerd en verwerkt in de voorliggende notitie. De in deze notitie voorgestelde visie en waarden, de thema's en uitgangspunten alsmede de in te zetten richting per thema, vormen het kader en de input voor het op te stellen beleidsplan minimabeleid.

Leeswijzer

Eerst wordt de context geschetst waarbinnen het minimabeleid zich bevindt, gevolgd door landelijke ontwikkelingen. Vervolgens gaan we in op de visie en waarden die de basis vormen voor het minimabeleid. Deze visie leidt op basis van de evaluatie tot voorstellen voor de richting van het nieuwe minimabeleid. Bij deze voorstellen zijn de uitkomsten en aanbevelingen uit diverse evaluatierapporten met betrekking tot het huidige minimabeleid meegenomen. Zo ook de aanbevelingen uit het eindrapport van de Rekenkamercommissie naar het minimabeleid in de gemeente. Tot slot wordt inzicht gegeven in de invloed van de beoogde koers op de financiën.

Afbakening

De koers die uiteen wordt gezet in deze notitie betreft beleid op de minimaregelingen en bijzondere bijstand, oftewel het minimabeleid. We erkennen dat het minimabeleid onderdeel is van de bredere opgaven rondom armoedebestrijding en bestaanszekerheid. Om de lokale minimaregelingen in perspectief te brengen, wordt daarom in deze notitie ook aandacht gegeven aan het bredere verhaal over bestaanszekerheid, armoede en minima.

Context schets

Bestaanszekerheid is een (grondwettelijk) recht voor alle Nederlandse ingezetenen en doelt op een toereikende levensstandaard. Dit is een breed begrip en gaat bijvoorbeeld om voldoende inkomen, gezonde sociale relaties, onderwijskansen en zekerheid van betaalbare huisvesting. Het is voorwerp van overheidszorg, via sociale zekerheid en bijstand. Wanneer bestaanszekerheid in het geding komt, heeft dit zowel persoonlijke als maatschappelijke gevolgen. Persoonlijke gevolgen zijn bijvoorbeeld verslechterde gezondheid en verminderde eigenwaarde. Bij kinderen zijn er gevolgen voor de leerprestaties, gezondheid, psychosociale problemen en toekomstkansen. Maatschappelijke gevolgen zijn onderbenutting van menselijk kapitaal, hogere kosten voor gezondheidszorg en afnemende sociale cohesie. Omgekeerd biedt voldoende bestaanszekerheid juist kansen op maatschappelijke participatie en ontwikkeling.

In het kader van het minimabeleid richten we ons op financiële bestaanszekerheid. Armoede heeft geen vaste definitie, maar is te omschrijven als te weinig financiële mogelijkheden hebben om de minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen te bekostigen.

Het Rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid. Als gemeente kunnen én willen we inwoners die in (financiële) bestaansonzekerheid leven natuurlijk wel ondersteunen. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van extra ondersteuning door maatwerk en sociale participatie, aansluitend op de lokale situatie en gemeenschap. Hiervoor gelden strenge wettelijke kaders, we mogen als gemeente niet aan inkomenspolitiek doen. We bieden verschillende vormen van hulpverlening, begeleiding en directe financiële maatregelen waar (wettelijk) mogelijk

om bij te dragen aan de bestrijding van armoede en de vergroting van bestaanszekerheid. Twee belangrijke aanpalende beleidsterreinen die hieraan bijdragen zijn re-integratie en participatie en schuldhelpverlening. Het Re-integratie en Participatiebeleid is onlangs herzien en eind 2023 vastgesteld. Met dit nieuwe beleid is er, naast onverminderde inzet op toeleiding naar werk, een grotere focus gekomen op participatie. Het beleid rondom schuldhelpverlening is zich meer gaan richten op preventie van schulden.

Een ander belangrijk beleid om inwoners te ondersteunen is het minimabeleid. Met het minimabeleid van de gemeente wordt bedoeld op de minimaregelingen en de bijzondere bijstand. Deze regelingen zijn gericht op de individuele inwoner. De lokale regelingen zijn enerzijds bedoeld om noodzakelijke uitgaven te financieren van

mensen die hiervoor geen geld kunnen reserveren (bijzondere bijstand), anderzijds om deelname in de samenleving te stimuleren (bijvoorbeeld deelname aan sociaal, culturele en sportactiviteiten). Met name dit laatste onderdeel is nauw verbonden met onze opgaven in het brede sociale domein. Naast de directe gemeentelijke inzet zijn maatschappelijke initiatieven van groot belang in de versterking van (financiële) bestaanszekerheid door de begeleiding en ondersteuning van de financiële situatie van de inwoner.

In onderstaand figuur is schematisch weergegeven waar het minimabeleid zich bevindt in de bredere context van ondersteuning van (financiële) bestaanszekerheid, participatie en armoedebestrijding.

Landelijke onderzoeken en ontwikkelingen

Op dit moment constateert de Commissie Sociaal Minimum (CSM) dat een deel van de Nederlandse huishoudens met een inkomen rond het sociaal minimum, in financiële bestaansonzekerheid leeft. Zij hebben niet de noodzakelijke goederen en voorzieningen om rond te komen en mee te doen. De regering heeft voor 2023 extra geld uitgetrokken om huishoudens met een lager inkomen te helpen. Daarnaast zijn onder het demissionair kabinet daarom al enkele maatregelen genomen zoals verhoging van het minimumloon en huurtoeslag. Door deze maatregelen blijft het aantal Nederlanders dat in armoede² leeft naar verwachting gelijk op 4,8%. Het aantal kinderen dat onder de armoedegrens leeft daalt van 6,2% naar 5,1%¹. De groepen die het meest risico lopen op armoede zijn kinderen, alleenstaanden met en zonder kinderen, bijstandsgerechtigden en mensen met een migratieachtergrond. De meeste kinderen lijken wel het armoederisico van de ouders te ontsijgen en leven later zelf niet meer in armoede. Ook blijkt 27% van de arme huishoudens betaald werk te hebben als belangrijkste inkomensbron, wat aangeeft dat werkende armen een belangrijke groep is om aandacht aan te schenken.

Verder heeft de CSM ook getoetst in welke mate bepaalde type minimahuishoudens ondanks de landelijke en lokale maatregelen maandelijks geld tekortkomen, dit wordt een toetsing van toereikendheid genoemd. De een komt namelijk meer tekort dan een ander. In deze toetsing zijn inkomens uit landelijke regelingen en lokale regelingen (bij een ondergemiddelde gemeente) afgezet tegen een uitgavennorm. Hieruit blijkt dat over het algemeen bijna alle huishoudtypen op het sociaal minimum maandelijks nog steeds tekortkomen. De uitzonderingen op dit beeld zijn alleenstaande ouders met één kind (€70,- boven het minimaal noodzakelijke), alleenstaande AOW'ers (€114 boven het minimaal noodzakelijke) en paren AOW'ers (€42 boven het minimaal noodzakelijke). De netto AOW ligt ruim €200,- per maand hoger dan de netto bijstand waardoor er meer te besteden

is. De tekorten bij huishoudens met kinderen lopen op naarmate er meer kinderen zijn. De minimaal noodzakelijke uitgaven voor kinderen nemen toe naarmate kinderen ouder worden, terwijl de kindbedragen in de kinderbijslag en het kindgebonden budget beperkt meegroeien met leeftijd.

De CSM stelt dat het Rijk verantwoordelijk is om te voorzien in een bestaansminimum waarmee mensen de noodzakelijke uitgaven kunnen doen. Het blijkt dat het Rijk hierin, ondanks de al genomen maatregelen, tekortschiet. Het CBS/SCP/Nibud en de CSM constateren dat lokale minimeerregelingen in de huidige situatie noodzakelijk zijn om rond te kunnen komen en mee te kunnen doen in de samenleving. Op het moment van schrijven is er nog geen kabinet gevormd waardoor er nog veel onduidelijk is over hoe het Rijk verder inspeelt op de oplopende financiële tekorten van huishoudens. De gemeente heeft niet de positie en krijgt bovendien onvoldoende middelen om de omissie van het Rijk op te vangen. Het college volgt de landelijke ontwikkelingen op de voet.

Een landelijke ontwikkeling om rekening mee te houden en op in te spelen is de herziening van de Participatiewet. Op 11 december 2023 is hiervoor het programmaplan Participatiewet in balans gepresenteerd³. Kernwoorden in deze herziening zijn de menselijke maat, vertrouwen en eenvoud. Er wordt gewerkt naar een voorspelbaar en begrijpelijk vangnet met ruimte voor individuele ondersteuningsbehoeften. Hierbij wordt uitgegaan van een reëel in plaats van rationeel mensbeeld. Er zijn mensen in de Participatiewet die voor langere tijd of permanent niet in staat zijn tot (voltijds) betaald werk, ook voor deze mensen moet een passend perspectief geboden worden. Daarbij wordt participatie breder opgevat dan alleen betaald werk. Verder krijgt de uitvoerende professional meer ruimte om te kunnen doen wat in het individuele geval nodig is en wordt ingezet op vereenvoudiging om gebruik te kunnen maken van de Participatiewet.

¹ Centraal Planbureau. (2023). *Macro Economische Verkenning 2024*.

² Commissie Sociaal Minimum. (2023). *Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum. Rapport I*. p.57 - 62

³ Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2023). *Programmaplan Participatiewet in Balans*.

Visie en waarden

Meedoen in de samenleving heeft verscheidene positieve gevolgen. Meedoen kan bijdragen aan het geluk van mensen⁴, een grotere eigenwaarde en verminderde gevoelens van stress. Maatschappelijke participatie geeft structuur aan de dagen en zorgt voor ontmoeting⁵. Deze sociale contacten kunnen dan leiden tot versterkte sociale steun. Ook ervaren mensen die participeren over het algemeen een betere gezondheid dan mensen die niet participeren. De samenhang is het sterkst bij arbeidsparticipatie⁶. De gemeente blijft dan ook onverminderd inzetten op arbeidsparticipatie als ook andere vormen van participatie zoals beoogd in het Re-integratie en Participatiebeleid. Maatschappelijk gezien betekent dit dat participatie positieve gevolgen heeft zoals betere sociale cohesie en lagere gezondheidszorgkosten.

In het coalitieakkoord ‘Voorschoten in verbinding vooruit’ staat geschreven dat we het belangrijk vinden dat alle Voorschotenaren naar vermogen kunnen meedoen en zo veel mogelijk gestimuleerd worden om zelfredzaam te zijn via werk. Voor die Voorschotenaren die het nodig hebben, is er een vangnet beschikbaar.

Lokale minimaregelingen dragen direct bij aan sociale participatie. Voor een deel van de inwoners kan dit indirect ook bijdragen aan arbeidsdeelname of activering⁷. Het minimabeleid draagt bij aan de volgende opgave van het sociaal domein:

‘We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de samenleving en naar vermogen bij kan dragen aan onze gemeenschap’

We werken aan deze opgave volgens onderstaande waarden:

- 1. Individuele autonomie
- 2. Perspectief en hoop
- 3. Meedoen en naar vermogen bijdragen
- 4. Eenvoud, maatwerk en persoonlijke hulp
- 5. Maatschappelijke rechtvaardigheid en uitlegbaarheid

Deze waarden worden hieronder verder uitgewerkt.

1. Individuele autonomie

Er wordt gewerkt op basis van vertrouwen en een positief, realistisch mensbeeld. Inwoners zijn autonoom en veerkrachtig. Een streven is dat inwoners zelfredzaam zijn, waar nodig ondersteund door de omgeving. Zelfredzaamheid en regie op het eigen leven zijn belangrijk om verschillende redenen. Onderzoek laat zien dat gevoel van geen controle leidt tot minder geluk en gezondheid, eerder overlijden, gevoel van maatschappelijk onbehagen en sterker wij-zij denken. We erkennen dat meer zelfredzaamheid niet altijd realistisch is vanwege denkvermogen, doenvermogen⁸ en/of grip⁹. Denk- en doenvermogen gaat erover dat voor de ene persoon de opgave van zelfredzaamheid groter is dan voor de ander vanwege verschillen in cognitief vermogen, persoonskenmerken en mentale belasting. Denk bijvoorbeeld aan mensen met een licht verstandelijke beperking en laaggeletterden, maar ook aan mensen die te kampen hebben met grote stress door faillissement of ontslag. Ook schaamte en trots spelen een belangrijke rol. Grip betreft de ruimte en mogelijkheden vanuit de omgeving invloeden uit te oefenen op de eigen situatie en het bereiken van gewenste doelen. De gemeente kan vooral ruimte en mogelijkheden bieden voor grip.

2. Perspectief en hoop

De gemeente helpt inwoners verder en onzekerheden worden daar waar mogelijk weggenomen. Daar waar nodig kunnen inwoners rekenen op een steuntje in de rug om grip te krijgen op hun situatie en te participeren in de gemeenschap. De ene persoon zal met kortdurende ondersteuning geholpen zijn, een ander zal het langer nodig hebben; hier is ruimte voor. Dit houdt in dat met een brede blik naar problemen gekeken wordt zodat de ondersteuningsbehoefte beter in beeld komt en maatwerk geboden kan worden in verbinding met andere terreinen. Daarbij moet oog zijn dat voor bepaalde groepen inwoners continuïteit en rust in ondersteuning nodig kan zijn. Inwoners weten ook waar ze recht op hebben, waar ze aan toe zijn en wat er gebeurt als er veranderingen optreden in hun persoonlijke situatie. Dit biedt inwoners de mogelijkheid om naar de toekomst te kijken en te werken naar de persoonlijke gewenste situatie.

3. Meedoen en naar vermogen bijdragen

Drempels om mee te kunnen doen in de samenleving worden waar mogelijk weggenomen. Wie in een situatie terechtkomt waarbij extra ondersteuning nodig is, kan daarvoor rekenen op de gemeente. Daar staat tegenover dat we wel verwachten dat inwoners zich naar vermogen op een manier, bijvoorbeeld door betaald werk of vrijwilligerswerk, blijven inzetten voor de samenleving. In het beleid zullen we er ook rekening mee moeten houden dat voor sommige inwoners ondersteuning voor langere tijd of blijvend nodig is, terwijl voor anderen kortdurende ondersteuning voldoende is. Maatschappelijke samenhang en draagkracht voor het sociale zekerheidsstelsel wordt gestimuleerd als mensen naar vermogen een bijdrage leveren aan de gemeenschap.

4. Eenvoud, maatwerk en persoonlijke hulp

We hebben oog voor de lokale uitvoering. De huidige samenleving vraagt veel van inwoners. Een stevige gemeenschap en lokale uitvoering zorgt ervoor dat inwoners met veerkracht kunnen blijven reageren op uitdagingen. De uitvoering ligt bij gemeentelijke professionals, maatschappelijke partners, maatschappelijke initiatieven en vrijwilligers. Met name het maatschappelijke veld en vrijwilligers zijn nabij inwoners en kunnen inspelen op specifieke situaties. Daar gebeurt het, en daar zit de kracht. Lokale hulporganisaties bij armoede zien in het afgelopen jaar een stijging in aantal hulpvragen waardoor de druk op deze organisaties toeneemt¹⁰. We zetten ons daarom niet alleen in om direct persoonlijke hulp te bieden, zoals de gemeentelijke professionals doen, maar vooral ook om diegenen te ondersteunen die inwoners helpen. Het is nodig dat onze regelingen en het systeem eenvoudig en begrijpelijk zijn zodat de lokale uitvoering zich hier makkelijk in kan bewegen en makkelijk contact kan

hebben met de gemeente. Ook moet er ruimte zijn voor de lokale uitvoering om te experimenteren en daadwerkelijk in te kunnen spelen op de situatie via maatwerk.

5. Maatschappelijke rechtvaardigheid en uitlegbaarheid

We ondersteunen die mensen die het nodig hebben. Juist omdat het binnen het minimabeleid gaat om individuele gevallen, is maatwerk geboden. Bovendien veranderen individuele en maatschappelijke omstandigheden. Dat vergt wendbaarheid binnen en tussen regelingen en in de tijd. Door meedoen en naar vermogen een bijdrage leveren ontstaat onderlinge solidariteit. Hiermee blijven de regelingen uitlegbaar en rechtvaardig.

Stelsel vereisten

De CSM stelt een aantal vereisten aan het stelsel van het sociaal minimum¹¹. Deze vereisten zijn ook op lokaal niveau toe te passen op beleid rondom de minimaregelingen en helpen om het beleid vorm te geven. Het gaat hierbij om:

- Voorspelbaarheid: regelingen zijn eenduidig en duidelijk. Inwoners weten waar ze recht op hebben, waar ze aan toe zijn en ze kunnen vertrouwen op bestaande afspraken.
- Toegankelijkheid: regelingen zijn voor iedereen toegankelijk. Er zijn geen hoge drempels om gebruik te maken van de regelingen en alle inwoners worden respectvol behandeld.
- Uitvoerbaarheid: regelingen zijn simpel en eenvoudig. De te realiseren doelen zijn in balans met de beschikbare mensen, middelen en tijd.
- Houdbaarheid: regelingen zijn betaalbaar en hebben draagvlak in de samenleving. Geld moet terechtkomen bij inwoners die het echt nodig hebben.

⁴ C. van Kampen & M. Olsthoorn (2022). Meedoen aan de samenleving: naast kunnen en moeten ook een kwestie van willen en mogen, p. 3. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau

⁵ K. Sok, S. Nourozi. (2020). Participatie: Meedoen in de samenleving, p.2. Movisie.

⁶ M.M. Harbers & N. Hoeymans (2013). Gezondheid en Maatschappelijke participatie, p. 147. Bilthoven: RIVM

⁷ Commissie Sociaal Minimum. (2023). Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum. Rapport II, p.146

⁸ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2017). Weten is nog geen doen: Een realistisch perspectief op redzaamheid. WRR-rapport 97. Den Haag: WRR.

⁹ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2023). Grip: Het maatschappelijk belang van persoonlijke controle. WRR-rapport 108. Den Haag: WRR.

¹⁰ Stichting Armoedefonds. (2023). De impact van voortdurende armoede op hulporganisaties, Rosmalen: Stichting Armoedefonds

¹¹ Commissie Sociaal Minimum. (2023). Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum. Rapport I. p. 36-38.

Invulling van de opgave

Thema’s en uitgangspunten

De opgave van het sociaal domein luidt dat we het belangrijk vinden dat iedereen mee kan doen in de samenleving en naar vermogen bij kan dragen aan onze gemeenschap. De vervolgvraag is: hoe zorgen we daarvoor? Gezien de opgave en de centrale waarden ligt de focus van het nieuwe minimabeleid op de volgende vier thema’s:

- 1. Mensen in kwetsbare situaties
- 2. Naar sociale participatie en meedoen (op school)
- 3. Zelf doen en eigen regie
- 4. Maatschappelijke kracht verstevigen

Op deze thema’s hebben we enkele uitgangspunten geformuleerd:

1. Mensen in kwetsbare situaties:

Regelingen/beleid moet specifiek gericht zijn op inwoners in kwetsbare situaties, we blijven dus ook onverminderd inzetten op ondersteuning van kinderen gezien de gevolgen van armoede en uitsluiting voor hun ontwikkeling en toekomst.

2. Naar sociale participatie en meedoen (op school):

Regelingen zijn gericht op het kunnen participeren in de samenleving. Belangrijk daarbij is dat de aangeboden voorzieningen aansluiten bij de behoefte en daadwerkelijk inwoners in staat stellen om mee te doen.

3. Zelf doen en eigen regie:

Het systeem van de regelingen en het aanvraagproces moeten eenvoudiger en toegankelijker zodat inwoners er (zoveel mogelijk) op eigen kracht en in eigen regie gebruik van kunnen maken. De dienstverlening is integraal en in staat tot het organiseren van maatwerk. De gemeentelijke uitvoering moet hiervoor voldoende worden toegerust.

4. Maatschappelijke kracht verstevigen:

De maatschappelijke kracht in de gemeente wordt aangewend en versterkt voor de ondersteuning van inwoners met een minimum inkomen. De gemeente faciliteert en stimuleert de maatschappelijke kracht.

Vanaf 2026 wordt de financiële positie van de gemeente slechter (Ravijnjaar). De gemeente staat hiermee voor keuzes. Meer financiële middelen toekennen gaat ten koste van andere doelen van

de gemeente en kan (daarmee) leiden tot minder draagvlak. Ook moet in het oog gehouden worden dat dit niet leidt tot meer landelijke verschillen tussen hulp vanuit gemeenten. Dit brengt ons tot de volgende financiële uitgangspunten.

5. Gemeentelijke verantwoordelijkheid pakken:

Het Rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van extra ondersteuning door maatwerk en sociale participatie, aansluitend op de lokale situatie en gemeenschap. De gemeente is niet aan zet en financieel niet in staat om de tekorten op het bestaansminimum aan te vullen. De gemeente zou daarmee bovendien aan inkomenspolitiek doen.

6. Budgetneutrale inzet:

Het streven is om binnen de bestaande budgetten van de bijzondere bijstand en de minimaregelingen te blijven. Het open einde karakter van de regelingen brengen wel financiële risico’s met zich mee.

Uitwerking van thema’s en uitgangspunten

Bij het uitwerken van deze thema’s en uitgangspunten hebben we gebruikgemaakt van het evaluatierapport van het huidige beleid en gesprekken met stakeholders die goed zicht hebben op wat er speelt onder inwoners.

In het evaluatierapport van het huidige beleid zijn de volgende rapporten en onderzoeken samengebracht:

- Armoedemonitor: bestaande uit een dashboard en een Duidingsrapportage Dashboard minima gemeente Voorschoten, meting over 2022, KWIZ, november 2023
- Evaluatie klantbeleving minimabeleid, Regioplan, september 2023
- Minimabeleid in Wassenaar, Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Oegstgeest, Eindrapport Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg, april 2023
- Input van het Sociaal Service Punt en Woej in Leidschendam-Voorburg over het aanvraagproces
- Input van maatschappelijke organisaties over de regelingen en het aanvraagproces

Deze evaluatie geeft een beeld en kenmerken van

de huishoudens met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum, het gebruik van de regelingen en de ervaren dienstverlening. De gehele evaluatie is meegestuurd met deze koersbrief. In bijlage A is een overzicht van de huidige beschikbare regelingen te vinden. De aanbevelingen uit het eindrapport van de Rekenkamercommissie, waarover onlangs ook in de raad is gesproken, zijn meegenomen in de uitwerking van de thema’s en de richting. In het beleidsplan zal inzichtelijk worden gemaakt welke aanbevelingen uit het eindrapport van de Rekenkamercommissie wel en welke niet uitgevoerd kunnen worden.

Thema 1: Mensen in kwetsbare situaties

We willen inzetten op doelmatige ondersteuning die eigen regie versterkt. Ondersteuning is gericht op de kwetsbare inwoner, degene die het ook echt nodig heeft. In Voorschoten zijn er naar schatting 920 minimahuishoudens (= ca. 8% van het totale aantal huishoudens). Naar schatting groeien ongeveer 507 kinderen op in minimahuishoudens.

Kenmerken van minimahuishoudens

Opvallend is dat uit de cijfers blijkt dat meer dan de helft van de minimahuishoudens alleenstaand is en dat ruim de helft van de minimahuishoudens een niet-westerse migratieachtergrond heeft. Verder blijkt dat bijna driekwart van de minimahuishoudens langdurig een laag inkomen heeft. Ook bij minimahuishoudens met kinderen valt op dat ongeveer de helft opgroeit in een éénoudergezin en dat 73% van de minimahuishoudens met kinderen een niet-westerse migratieachtergrond heeft. Dit sluit aan bij de risicogroepen voor armoede zoals genoemd door de CSM.

Focus van de regelingen

Het aanbod en de waarde van de regelingen in Voorschoten (zie bijlage B) zijn vooral gericht op huishoudens met kinderen. Kinderen in armoede was dan ook een speerpunt in het lokale minimabeleid van 2019-2022. Ook landelijk gezien is er tot op heden een focus op de ondersteuning van huishoudens met kinderen. Hierdoor hebben zowel lokaal als landelijk gezien huishoudens met kinderen recht op meer regelingen dan huishoudens zonder kinderen, wat

betekent dat het bedrag dat zij kunnen ontvangen ook hoger is. Het aanbod voor alleenstaanden is het minst. Het aandeel alleenstaanden onder de minimahuishoudens betreft wel een grote groep, namelijk 53%.

De CSM heeft op basis van een aantal minima-effectrapportages de waarde van lokale regelingen berekend (exclusief individuele inkomenstoeslag en bijzondere bijstand chronisch zieken) en hieruit een range opgesteld van een ondergemiddelde, gemiddelde en bovengemiddelde gemeente¹². Deze range hebben we naast de waarde van de lokale regelingen in Voorschoten gehouden zoals te zien in bijlage C. De gemeente Voorschoten scoort bij de regelingen voor huishoudens (alleenstaand en paar) met twee kinderen als bovengemiddelde gemeente, bij alleenstaanden en paren met één kind als gemiddeld, bij AOW alleenstaanden en AOW-paren als ondergemiddeld/gemiddeld en bij alleenstaanden en paren zonder kinderen als ondergemiddeld.

Uit de toetsing van toereikendheid van de CSM, zoals omschreven in de landelijke onderzoeken en ontwikkelingen, is gebleken dat de tekorten bij huishoudens met kinderen oplopen naarmate er meer kinderen zijn. Deze oplopende tekorten bij meer kinderen in het huishouden steunt de lokale waardeverdeling, waarin de waarde van regelingen voor huishoudens met twee kinderen hoger ligt. Als we de landelijke normberekening hanteren en inkomsten (lokaal en landelijk) afzetten tegen uitgaven (zie bijlage B), zien we echter dat stellen met (en zonder) kinderen nog steeds te maken hebben met grote tekorten. Alleen AOW-gerechtigden (zowel alleenstaand als een stel) en alleenstaanden met kinderen lijken door de regelingen rond te kunnen komen.

Uit de lokale evaluatie uit Leidschendam-Voorburg en de gesprekken met stakeholders blijkt verder dat voor bepaalde groepen inwoners behoefte is aan meer of andere regelingen. Groepen die genoemd worden zijn alleenstaanden (met en zonder kinderen) en jongeren die overgaan van 18- naar 18+. Bij jongeren die 18 jaar worden verandert er veel en bepaalde regelingen komen te vervallen terwijl het

¹² Commissie Sociaal Minimum. (2023). Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum. Rapport I, p.85-100

kind nog geen eigen inkomen heeft. Ook is er meer aandacht nodig voor inwoners die de Nederlandse taal niet (goed) spreken. Uit het landelijke beeld blijkt verder dat mensen met een inkomen uit werk ook een belangrijke groep is om mee te nemen.

In te zetten richting:

- De inzet op huishoudens met kinderen blijft van groot belang, het wordt aanbevolen deze inzet voort te zetten. Op deze manier kunnen we mee in het landelijke beeld dat kinderen de armoede van ouders overstijgen. Extra aandacht moet er komen voor de groep van 18- naar 18+.Belangrijk is dat dit in gesprek met jongeren gebeurt.
- Meer inzicht verkrijgen in verdere specifieke doelgroepen, met name alleenstaanden en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond. Bij huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond behoeven statushouders extra aandacht. Naar verwachting betreft de groep die we niet in beeld hebben mensen met een inkomen uit werk, ook deze groep heeft extra aandacht. Door dit onderzoek kan er een beter beeld ontstaan van wie welke regelingen het meest nodig hebben en kan beter op hun behoefte worden ingespeeld.
- Wat betreft de grote groep langdurige minimahuishoudens, erkennen we dat er inwoners zijn die meer of andere dingen nodig hebben. Hiermee houden we rekening met een realistisch mensbeeld. Sommige inwoners zijn zonder specifieke hulp en/of begeleiding niet in staat om de regelingen te bereiken of er effectief gebruik van te maken. Voor sommige inwoners sluiten de regelingen wellicht niet goed aan. En sommige inwoners zullen misschien blijvend extra ondersteuning nodig hebben. Onderzoek is nodig om de juiste interventies te ontwikkelen voor de groep langdurige minimahuishoudens en daarbij ook gebruik te maken van de maatschappelijke kracht (zoals uitgewerkt in thema 4).

Thema 2: Naar sociale participatie en meedoen, te beginnen op school

Veel mensen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum participeren in de samenleving en leveren een bijdrage aan de gemeenschap, maar dit lukt niet iedereen. Voor de inwoners die dit niet kunnen, geeft de gemeente inwoners een steuntje in de rug om te kunnen participeren. De minimaregelingen creëren ruimte voor inwoners om mee te doen, naar de toekomst te kunnen kijken en een bijdrage te kunnen leveren aan de gemeenschap. Het gaat hierbij niet alleen om wat

inwoners zouden kunnen krijgen (welke regelingen beschikbaar zijn), maar ook om wat inwoners willen (wat inwoners zelf nodig vinden). Dit betekent dat aangesloten moet worden bij de behoefte en noodzaak die inwoners ervaren. Verder is het belangrijk te kijken naar welke regelingen effectief zijn.

Ervaren belang van regelingen

In de recente evaluatierapporten komt naar voren dat inwoners die gebruikmaken van de regelingen deze belangrijk voor hen vinden. Dit werd door maatschappelijke partners bevestigd. Het geeft zowel volwassenen als kinderen de mogelijkheid mee te kunnen doen en deel te nemen aan leuke dingen zoals sport en cultuuractiviteiten. Regelingen voor kinderen worden gewaardeerd, zo ook de individuele inkomenstoelage. Dit ervaren belang van de regelingen is in lijn met de landelijke bevindingen zoals omschreven door de CSM; minimaregelingen zijn nodig en er is behoefte aan.

Ondanks deze waardering voor de regelingen wordt de behoefte uitgesproken voor veranderingen in de regelingen of toevoeging van nieuwe regelingen. Stakeholders geven aan dat er behoefte is aan meer mogelijkheden voor participatie. Genoemd wordt een vorm van een activiteitenpas (zoals de Ooievaarspas in Leidschendam-Voorburg/Den Haag of de LeidsePas). Er wordt met de huidige regelingen dus nog niet volledig aangesloten op de behoefte van inwoners.

Gebruik en bereik

In het evaluatierapport wordt gesproken over gebruik en bereik van minimaregelingen. Dat zijn twee verschillende begrippen. Met gebruik wordt het aantal huishoudens (of kinderen) bedoeld dat daadwerkelijk gebruikmaakt van een regeling. Met bereik wordt bedoeld het percentage van de geschatte minima die recht hebben op de regeling en hier ook daadwerkelijk gebruik van maken. Omdat we alleen de groep minima die de gemeente in beeld heeft kennen, heeft KWIZ via een model een inschatting gemaakt van de totale groep minima die waarschijnlijk recht heeft op een regeling. Het bereik is dus altijd een procentuele inschatting.

Uit de evaluatie blijkt dat het gebruik en bereik van de regelingen ongeveer gelijk is gebleven. Er is wel een daling geconstateerd in het gebruik van de gemeentelijke collectieve verzekering.

Alhoewel het gebruik nagenoeg gelijk lijkt, wordt

wel aangegeven dat de bekendheid, vindbaarheid en de toegankelijkheid van de regelingen beter kan. Onbekendheid met de regelingen, complexiteit van de regelingen, instantieangst en onbekendheid met de weg naar gemeente of maatschappelijke organisaties maken dat het gebruik tijdens de huidige periode niet is toegenomen. Terwijl de regelingen wel heel belangrijk zijn. Overzicht 2 biedt een schematisch overzicht van het gebruik en bereik van de verschillende regelingen in Voorschoten en in vergelijking met andere gemeenten tot 50.000 inwoners.

Er zijn ook de nodige huishoudens die niet of niet volledig gebruik maken van de regelingen waar zij recht op hebben/voor in aanmerking komen. Zo maken er 61 van de minimahuishoudens die in beeld zijn van geen enkele regeling gebruik (15%). Van de minimahuishoudens met kinderen die in beeld zijn maken er 41 geen gebruik van de kindregelingen (35%)

Laag tot geen gebruik en bereik geeft aan dat inwoners nog niet (volledig) in staat gesteld worden om grip te krijgen op de eigen situatie. Hier is niet duidelijk één reden voor aan te wijzen, het is aan te nemen dat het door een combinatie van deze zaken komt. Uit de evaluatie blijken mogelijke oorzaken:

- Een mismatch tussen het beschikbare aanbod en de behoeften;
- Een te complex systeem van regelingen en het aanvraagproces (zie thema 3);
- Problemen met toegankelijkheid en dienstverlening (zie thema 3)

In te zetten richting:

- Er is waardering voor de bestaande voorzieningen. Waar voorzieningen effectief bijdragen aan sociale participatie zullen we deze handhaven en verbeteren waar we kansen daartoe zien
- Onderzoek naar de aansluiting van aanbod op de behoefte en noodzaak die inwoners ervaren.

Overzicht 2: Regelingen, gebruik en bereik gemeente Voorschoten in 2022*

Type	Inkomen	Regeling	Gebruik huishoudens	Bereik Vrs**	Bereik vergelijking	Bereik LV - vergelijking
Kind-pakket	< 130%	Computerregeling*	15	-	-	-
		Tabletregeling*				
		Internetregeling	39	18%	-	-
		Schoolkosten PO&VO	60	27	20-25%	Hoger
Bijzondere bijstand	< 110%	Algemeen	73	11%	25-30%	Lager
		Chronisch zieken/ gehandicapten	40	-	-	-
		AOW-gerechtigden	-	-	-	-
Overige regelingen	< 130%	Maatschappelijke participatie	173	19%	35-40%	Lager
	< 130%	Gemeentepolis Collectieve Verzekering	212	23%	35-40%	Lager
	< 110%	Individuele Inkomenstoelage	133	39%	40-45%	Lager
	< 100%	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	-	-	-

* Het gebruik van de tabletregeling is gemeten in aantal kinderen dat er gebruik van maakt i.p.v. huishoudens. Daarbij kan het gebruik van de tabletregeling en computerregeling vertekend zijn omdat deze eens per vijf jaar aangevraagd kunnen worden i.p.v. elk jaar.

** Kwijtschelding is niet in de cijfers van gebruik en bereik meegenomen. Hierdoor kan het gebruik en bereik lager uitvallen dan werkelijk het geval is.

- Ook zijn er nog welzijns gesprekken gaande bij inwoners van Leidschendam-Voorburg die meer inzicht zullen geven in deze vraag.
- De gemeente gaat in gesprek met Leiden over de mogelijkheden van de LeidsePas. In Leidschendam-Voorburg vindt onderzoek plaats naar het gebruik van de Ooievaarspas. Met de gesprekken met Leiden en de uitkomsten van het onderzoek naar het gebruik van de Ooievaarspas kan onderzocht worden of er mogelijkheden zijn voor een vergelijkbare voorziening in Voorschoten.
- Gebruik maken van de kennis van inwoners die dichtbij inwoners met een minimuminkomen staan en/of daar ook ervaring mee hebben (Bijvoorbeeld vrijwilligers die ondersteuning leveren).

Thema 3: Zelf doen en eigen regie

In plaats van de zorg over te nemen (zorgen voor), werken we toe naar onafhankelijkheid van de inwoner. De gemeente kan hierin ondersteunen door de ruimte en mogelijkheden te bieden aan inwoners om grip te krijgen en zelf regie te nemen. Uit de evaluatie blijkt dat de vormgeving van het systeem en de geboden dienstverlening en toegang op dit moment deze ruimte beperken.

Systeem van regelingen en aanvraagproces

Uit de evaluatie blijkt dat het systeem erg complex is. Zo overlappen sommige regelingen elkaar (bijvoorbeeld binnen de kindregelingen), moeten er veel stukken aangeleverd worden en zijn documenten erg ingewikkeld. Ook is het lastig om de regelingen te begrijpen en te weten waar je aan toe bent. Voor jongeren is vaak niet duidelijk wat van hen verwacht wordt en wat mogelijk is wanneer zij 18 worden. Stakeholders hebben de behoefte uitgesproken aan meer eenduidigheid in de inkomensgrenzen. Verschillen in grenzen maken het extra ingewikkeld om de regelingen te begrijpen en te weten waar je aan toe bent. Ook wordt door de stakeholders gevraagd of de individuele bijzondere bijstand ruimer kan worden toegepast. Tot slot wordt door stakeholders opgemerkt dat het reizen naar Leidschendam-Voorburg belastend en kostbaar is voor inwoners van Voorschoten.

Dienstverlening en toegang

Zoals het evaluatie rapport stelt is er in de afgelopen jaren veel inzet gevraagd op landelijke crises. Dit is, ondanks de inzet van extra consultants, zichtbaar binnen de reguliere dienstverlening

en daarmee ook voor de bereikbaarheid en het leveren van maatwerk. In het afgelopen jaar zijn wel weer stappen ondernomen om de dienstverlening en toegang te verbeteren. Er is bijvoorbeeld aan de website gewerkt, brieven en formulieren zijn omgezet naar B1 niveau en er is een onderzoek gestart naar geautomatiseerde reminders. Inwoners hebben dan ook behoeften uitgesproken voor verbeteringen van de dienstverlening en de toegang. In de dienstverlening wordt bijvoorbeeld gevraagd om meer oog voor de persoonlijke situatie en een bredere blik bij de uitvraag. Wat betreft de toegang blijkt dat regelingen niet goed zichtbaar en vindbaar zijn of moeilijk te begrijpen zijn. Deze behoeften sluiten aan bij de landelijke ontwikkelingen rondom de herziening van de Participatiewet. Verder is er behoefte aan een consultant op locatie in Voorschoten op vaste momenten, dit maakt de dienstverlening toegankelijker.

In te zetten richting:

- Vereenvoudiging van het systeem van regelingen en het aanvraagproces met aandacht voor wat systeemtechnisch mogelijk is. Denk hierbij aan de mogelijkheid tot bundeling van regelingen, onderzoek naar vermindering van bewijsstukken en onderzoek naar de mogelijkheden voor ambtshalve toekenning.
- Beleid moet meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen zoals crises, het beleid moet adaptief zijn.
- Voor uitzonderingssituaties en individueel maatwerk de bijzondere bijstand beter benutten.
- Onderzoek of de inkomensgrenzen gelijk getrokken kunnen worden en/of verhoogd voor specifieke regelingen in verband met ongewenste effecten. Ook zal de mogelijkheid van een glijdende schaal onderzocht worden zodat er een minder abrupte inkomensgrens is.
- Binnen de gemeentelijke dienstverlening en het toegangsproces zijn al enkele stappen ondernomen ter verbetering, dit zetten we voort. Op dit gebied zijn nog een aantal relatief simpele verbeteringen mogelijk zoals inzet op actieve communicatie en in deze communicatie rekening houden met laaggeletterden en anderstaligen.
- Met een brede blik kijken naar ondersteuningsvragen en wat voor een inwoner realistisch en haalbaar is. In contacten van inwoners met de “gemeentelijke toegang” in het sociaal domein (naast werk en inkomen, bijvoorbeeld ook bij de WMO en

Jeugd) kan meer aandacht besteed worden aan verschillende vormen van financiële ondersteuning, zowel op lokaal niveau als via landelijke mogelijkheden. Contact tussen het maatschappelijk veld en de gemeente is hiervoor van belang (zie ook thema 4).

- Aanwezigheid van een consultant in de gemeente Voorschoten op een vast moment. Daarbij wel nagaan of dit de behoefte dekt. Mogelijk is inzet van een meer generalistische functie (in het voorliggend veld) een betere optie.
- Regelingen op eigen website in plaats van link naar de website van Leidschendam-Voorburg

Thema 4: Maatschappelijke kracht verstevigen

Vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en maatschappelijke en particuliere initiatieven zijn van groot belang om de inwoners in kwetsbare situaties te versterken. Dit noemen we ook wel de maatschappelijke kracht van de gemeenschap als onderdeel van de sociale basis. Deze partijen zijn nabij de inwoners en kunnen inspelen op specifieke situaties. Inzet op de maatschappelijke kracht is nodig vanwege drie hoofdredenen¹³. Ten eerste stimuleert het ontmoeting en meedoen. Ten tweede helpt het bij signaleren van problemen waardoor makkelijker hulp geboden kan worden of doorverwezen kan worden. Ten derde kan het de kosten voor de gemeente temperen omdat het maatschappelijk veld al mensen opvangt en versterkt.

Deze maatschappelijke kracht is vanuit de gemeente op twee niveaus te verstevigen. Het eerste is het gemeenschappelijk niveau. Het gemeenschappelijke niveau gaat over ontmoeting via bijvoorbeeld verenigingen en wonen in dezelfde straat. De kracht van dit niveau komt vooral uit de gemeenschap maar kan wel door de gemeente gefaciliteerd (met middelen, ruimte en/of kennis) en gestimuleerd (met waardering en bewustzijn) worden. Daarnaast hebben we het niveau waarin de instituties actief zijn die in direct opdrachtgeverschap van de gemeente (via subsidies) taken uitvoeren. Dit gaat over algemeen toegankelijke voorzieningen. Denk hierbij aan algemeen maatschappelijk werk en jongerenwerk. Deze instituties kunnen ook de partijen op het gemeenschappelijke niveau versterken. De gemeente zorgt voor een dekkend

aanbod en kan hierin sturen.

De evaluatie onderschrijft het idee dat maatschappelijke organisaties en vrijwilligers belangrijk zijn om tot passende ondersteuning te komen, de geïnterviewde inwoners zijn hier heel tevreden over. Dit biedt aanknopingspunten voor de verbetering en versterking van dienstverlening en toegang in het nieuwe beleid via het maatschappelijk veld. In de gesprekken met stakeholders werd de behoefte uitgesproken aan verbeterde samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en de gemeente. In deze samenwerking zien de stakeholders graag korte lijntjes en de mogelijkheid om de gemeente te bereiken voor vragen en professionele hulp. De gemeente brengt overzicht in het maatschappelijk veld en weet partijen met elkaar te verbinden.

In te zetten richting:

- Samenwerking tussen partners en gemeente intensiveren. In gezamenlijkheid is maatwerk beter te realiseren en hulp te bieden aan degenen die het echt nodig hebben. Dit draagt ook bij aan solidariteit en houdbaarheid.
- Faciliteren en stimuleren van de gemeenschappelijke kracht door bijvoorbeeld vrijwilligers te ondersteunen en rolmodellen in te zetten.
- Instituties en organisaties bereikbaar maken, bijvoorbeeld door actief te communiceren over voorzieningen.
- Gericht opdracht geven aan maatschappelijke instituties en organisaties, bijvoorbeeld door het verstrekken van subsidies

¹³ A. Brit, M. Kwakernaak, et al. (2022). *Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis*, p.6, Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Financiën

Het budget van Voorschoten voor de minima-regelingen is de afgelopen jaren redelijk constant gebleven rond 815.000.

Naar verwachting wordt het totale budget voor minimaregelingen en bijzondere bijstand in 2023 ook benut. Met bovenstaande uiteengezette richting wordt ingezet op voortzetting en verbetering van het huidige beleid, het systeem en de dienstverlening. De verwachting is dat het gebruik van regelingen toeneemt vanwege deze verbeteringen. Dit heeft uiteraard gevolgen voor het budget.

Bij vraag om meer maatwerk en persoonlijke aandacht zal meer tijd per inwoner gevraagd worden van de uitvoering. Een deel van de oplossing om deze extra druk op te vangen zit in de versimpeling van de systemen van regelingen en het aanvraagproces. Hierdoor gaat minder tijd verloren aan administratieve zaken en kan meer tijd besteed worden aan de inwoner. Het is echter nog de vraag of deze oplossing voldoende ruimte biedt om de extra vraag aan de uitvoering op te vangen. Mogelijk zal gekeken moeten worden naar de inrichting van de regelingen.

In te zetten richting:

- Het rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid en de gemeente ondersteunt inwoners op sociale participatie, meedoen in de samenleving en meedoen op school. Dit kan anders komen te liggen als de gemeente hiervoor meer geld van het Rijk toegekend krijgt.
- Het streven is om het minimabeleid budgetneutraal te herzien.
- Ruimte zal gezocht moeten worden in anders inrichten van huidige regelingen. Dit betreft dan een herverdeling van middelen.
- Streven is om door te gaan binnen de huidige capaciteit in de uitvoering.

Op weg naar het beleidsplan minimabeleid 2024 en verder

Met deze vier thema’s gaat het college op weg naar een mensgerichte dienstverlening waarbij succesvolle regelingen worden ingezet om mensen een steuntje in de rug te geven richting maatschappelijke participatie. We zorgen dat inwoners zelf, of met hulp van de maatschappelijke kracht, grip kunnen krijgen op hun situatie en naar vermogen een bijdrage kunnen leveren aan de gemeenschap.

Het college zal in de komende periode doorgaan met onderzoeken en analyseren. De koers en de bijbehorende financiën zullen uitgewerkt worden en

na de zomer zal het nieuwe minimabeleid aan de raad worden aangeboden.

Het college nodigt de raad van harte uit om nader in gesprek te gaan over de koers. Graag hoort het college van de raad hoe wordt aangekeken tegen de uiteengezette richting.

In onderstaande tabel staan de uitgangspunten en gegeven richtingen per thema samengevat:.

Overzicht 3: Samenvatting uitgangspunten en in te zetten richting

Thema 1: Mensen in een kwetsbare situatie	
<i>Uitgangspunt:</i> Regelingen/beleid moet specifiek gericht zijn op inwoners in kwetsbare situaties, we blijven dus ook onverminderd inzetten op ondersteuning van kinderen gezien de gevolgen van armoede en uitsluiting voor hun ontwikkeling en toekomst.	<i>Richting:</i> - Inzet op kinderen voortzetten. Extra op 18-/18+. - Verdiepend onderzoek doen naar verdere specifieke doelgroepen (alleenstaanden, niet-westerse migratieachtergrond, statushouders, inkomen uit werk). - Onderzoek naar langdurige minimahuishoudens.
Thema 2: Naar sociale participatie en meedoen, te beginnen op school	
<i>Uitgangspunt:</i> Regelingen zijn gericht op het kunnen participeren in de samenleving. Belangrijk daarbij is dat de aangeboden voorzieningen aansluiten bij de behoefte en daadwerkelijk inwoners in staat stellen om mee te doen.	<i>Richting:</i> - Ga uit van het bestaande en verbeteren waar nodig. - Onderzoek bedragen voor specifieke goederen t.o.v. het huidige prijspeil. - Onderzoek aanbod - behoefte match. - Gebruik Input van welzijns gesprekken. - Gebruik de kennis van inwoners. - Inventarisatie mogelijkheden “participatiepas” - Gebruik de kennis van inwoners

Thema 3: Zelf doen en eigen regie	
<i>Uitgangspunt:</i> Het systeem van de regelingen en het aanvraagproces moeten eenvoudiger en toegankelijker zodat inwoners er (zoveel mogelijk) op eigen kracht en in eigen regie gebruik van kunnen maken. De dienstverlening is integraal en in staat tot het organiseren van maatwerk. De gemeentelijke uitvoering moet hiervoor voldoende worden toegerust.	<i>Richting:</i> - Vereenvoudiging van het systeem van regelingen en het aanvraagproces. - Het beleid moet adaptief zijn. - Benut bijzondere bijstand beter. - Onderzoek inkomensgrenzen. - Zet verbetering binnen de gemeentelijke dienstverlening en het toegangsproces voort. - Kijk met een brede blik naar ondersteuningsvragen.
Thema 4: Maatschappelijke kracht versterken	
<i>Uitgangspunt:</i> De maatschappelijke kracht in de gemeente wordt aangewend en versterkt voor de ondersteuning van inwoners met een minimum inkomen. De gemeente faciliteert en stimuleert de maatschappelijke kracht.	<i>Richting:</i> - Samenwerking tussen partners en gemeente intensiveren. - Faciliteer en stimuleer de gemeenschappelijke kracht. - Instituten en organisaties bereikbaar maken. - Gericht opdracht geven aan maatschappelijke instituten en organisaties.

Financiën	
<i>Uitgangspunten:</i> - Het Rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van extra ondersteuning door maatwerk en sociale participatie, aansluitend op de lokale situatie en gemeenschap. De gemeente is niet aan zet en financieel niet in staat om de tekorten op het bestaansminimum aan te vullen. De gemeente zou daarmee bovendien aan inkomenspolitiek doen. - Het streven is om binnen de bestaande budgetten van de bijzondere bijstand en de minimaregelingen te blijven. Inzet op meer maatwerk en toename in het gebruik door specifieke acties kan, gezien het open einde van de regelingen, echter leiden tot een overschrijding.	<i>Richting:</i> - Ondersteun inwoners op sociale participatie, meedoen in de samenleving en meedoen op school. - Budgetneutrale herziening. - Herverdeling van middelen door anders inrichten van regelingen. - Streven om door te gaan binnen de huidige capaciteit in de uitvoering.

Bijlage A

Overzicht van minimaregelingen en bijzondere bijstand in Voorschoten

Type	Inkomen	Regeling	Toelichting	Opmerking
Kindpakket	< 130%	Computerregeling	1x per 5 jaar maximaal € 540,- per huishouden bij kinderen groep 7/8, VO, MBO tot 18 jaar.	
		Internetregeling	€20,- per maand per huishouden bij kinderen groep 7/8, VO, MBO tot 18 jaar.	
		Tabletregeling	1x per 5 jaar jaar maximaal € 310,- per kind op VO of MBO tot 18 jaar	
		Schoolkosten PO	€238,- per jaar bij inkomen tot 110%, €119,- per jaar bij inkomen 110-130%	
		Schoolkosten VO	€500,- per jaar bij inkomen tot 110% €250,- per jaar bij inkomen 110-130%	
Bijzondere bijstand	< 110%	Algemeen	Bijzondere, noodzakelijke kosten zoals verhuizing, kosten voor een bewindvoerder of eigen bijdrage rechtshulp.	Als lening of als gift
		Chronisch zieken/ gehandicapten	€150,- per jaar	Uitvoering door Den Haag
		AOW-gerechtigden	€87,- per jaar per persoon	
		Witgoed-regeling AOW	Bij langdurig laag inkomen (3 jaar) €760,- per drie jaar.	

Overige regelingen	< 130%	Maatschappelijke participatie	€141,- per jaar per volwassene bij inkomen tot 110% €216,- per jaar per kind tot 18 bij inkomen tot 110% €108,- per jaar per kind tot 18 bij inkomen 110-130%	
	< 130%	Gemeentepolis Collectieve Verzekering	jaarlijks	
	< 110%	Individuele Inkomenstoeslag	Bij langdurig laag inkomen (3 jaar), leeftijd tussen 21 en pensioengerechtigd. Alleenstaande, alleenstaande met kinderen tot 12 jr, gehuwden of samenwonend met kinderen tot 12 jr €450,- per jaar. Alleenstaanden en gehuwden met kinderen van 12 jr en ouder, gehuwden of samenwonenden zonder kinderen €600,- per jaar.	
	< 100%	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	ter hoogte van het bedrag voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing	Norm vastgesteld door VNG

Bijlage B

Waarde van regelingen bij verschillende huishoudsamenstellingen in Voorschoten, berekend voor huishoudens met een inkomen tot 100% van het sociaal minimum. Hierbij is uitgegaan van de situatie dat een inwoner aanspraak maakt op alle regelingen waar de inwoner recht op heeft.

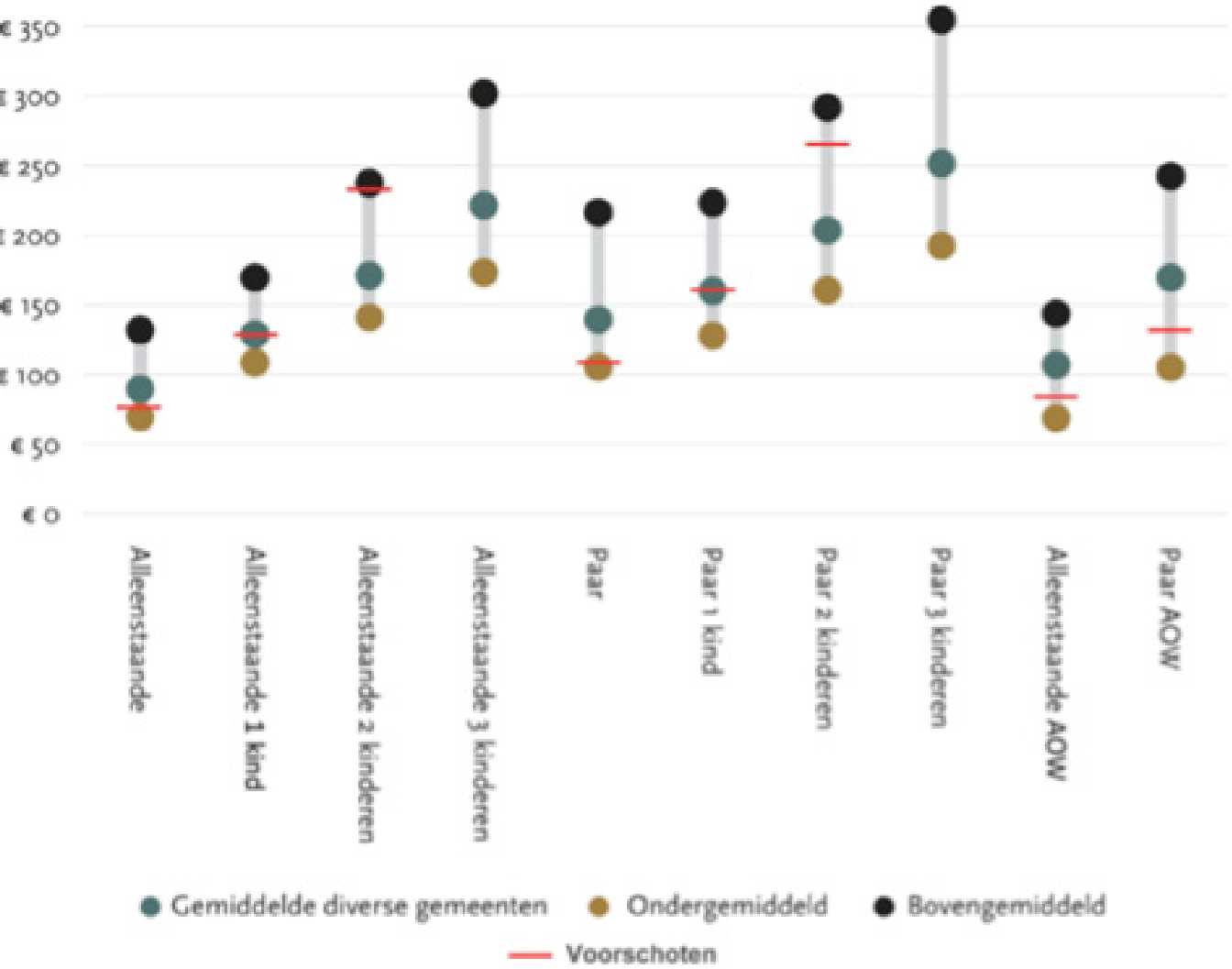
Inkomen 100% wsm	Alleenstaand			Paar			AOW, 0 kinderen	
	0 kinderen	1 kind 8 jaar	2 k 8/13 jaar	0 kinderen	1 kind 8 jaar	2 k 8/13 jaar	Alleen- staand	Paar
Minima- regeling*	0	1 kind 8 jaar	2 k 8/13 jaar	0 kinderen	1 kind 8 jaar	2 k 8/13 jaar	Alleen- staand	Paar
Schoolkosten PO&VO	€ 0,-	€ 238,-	€ 738,-	€ 0,-	€ 238,-	€ 738,-	€ 0,-	€ 0,-
Computer	€ 0,-	€ 108,-	€ 108,-	€ 0,-	€ 108,-	€ 108,-	€ 0,-	€ 0,-
Tablet	€ 0,-	€ 0,-	€ 310,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 310,-	€ 0,-	€ 0,-
Internet	€ 0,-	€ 0,-	€ 240,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 240,-	€ 0,-	€ 0,-
Maatschap- pelijke participatie	€ 205,-	€ 410,-	€ 615,-	€ 410,-	€ 615,-	€ 820,-	€ 141,-	€ 282,-
Kwijtscheld- ingen gem. belastingen	€ 534,36	€ 601,08	€ 601,08	€ 534,36	€ 601,08	€ 601,08	€ 534,36	€ 601,08
Gemeente Polis	€ 248,04	€ 248,04	€ 248,04	€ 496,08	€ 496,08	€ 496,08	€ 248,04	€ 496,08
AOW- gerechtigden	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 650,-	€ 650,-
Totaal per jaar inkomsten lokale regelingen	€ 987,40	€ 1.605,12	€ 2.860,12	€ 1.440,44	€ 2.058,16	€ 3.313,16	€ 1.074,40	€ 1.681,16
Totaal per maand in- komsten lokale regelingen	€ 82,28	€ 133,76	€ 238,34	€ 120,04	€ 171,51	€ 276,10	€ 89,53	€ 140,10
Totaal per maand inkomsten landelijke regelingen	€ 1.568,-	€ 2.117,-	€ 2.369,-	€ 2.224,-	€ 2.444,-	€ 2.695,-	€ 1.793,-	€ 2.432,-
Totaal per maand inkomsten	€ 1.644,95	€ 2.246,34	€ 2.603,84	€ 2.333,37	€ 2.605,76	€ 2.962,26	€ 1.877,20	€ 2.561,43
Totaal per maand uit- gavennorm	€ 1.731,-	€ 2.156,-	€ 2.562,-	€ 2.525,-	€ 2.792,-	€ 3.176,-	€ 1.748,-	€ 2.495,-
Totaal per maand over	-€ 86,05	€ 90,34	€ 41,84	-€ 191,63	-€ 186,24	-€ 213,74	€ 129,20	€ 66,43

* M.u.v. de individuele inkomenstoeslag, bijzondere bijstand chronisch zieken en witgoedregeling voor AOW-gerechtigden. Bedragen kunnen hierdoor hoger uitvallen.
N.B. De precieze bedragen voor wat elk huishoudtype per maand overhoudt kunnen anders liggen aangezien dit is berekend met een gemiddelde uitgavennorm voor Nederland. Lokaal kan deze uitgavennorm anders liggen door bijvoorbeeld andere huurprijzen.

Bijlage C

Range van de waarde van lokale minimaregelingen per huishoudtype (in euro's per maand), exclusief individuele inkomenstoeslag en bijzondere bijstand chronisch zieken.

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Leidschendam-Voorburg
in samenwerking met de deelnemende instellingen.

Postbus 1005, 2260 BA Leidschendam

www.leidschendam-voorborg.nl

T 14 070

Februari 2024